

Stara plošča, ki označuje najjužnejšo točko poti z napisom: Apalaška pot od Georgie do Maina. Steza za tiste, ki iščejo družbo divjine.

Apalaška pot – navodila za uporabo

Da prehodimo 3500 kilometrov horizontale in 142 kilometrov vertikale, potrebujemo štiri do sedem mesecev, večina bo pot prehodila v petih do šestih – Za Apalaško pot potrebujete dvoje: nekaj odločnosti in predvsem dobro pripravo – Vztrajne pot bogato nagradi

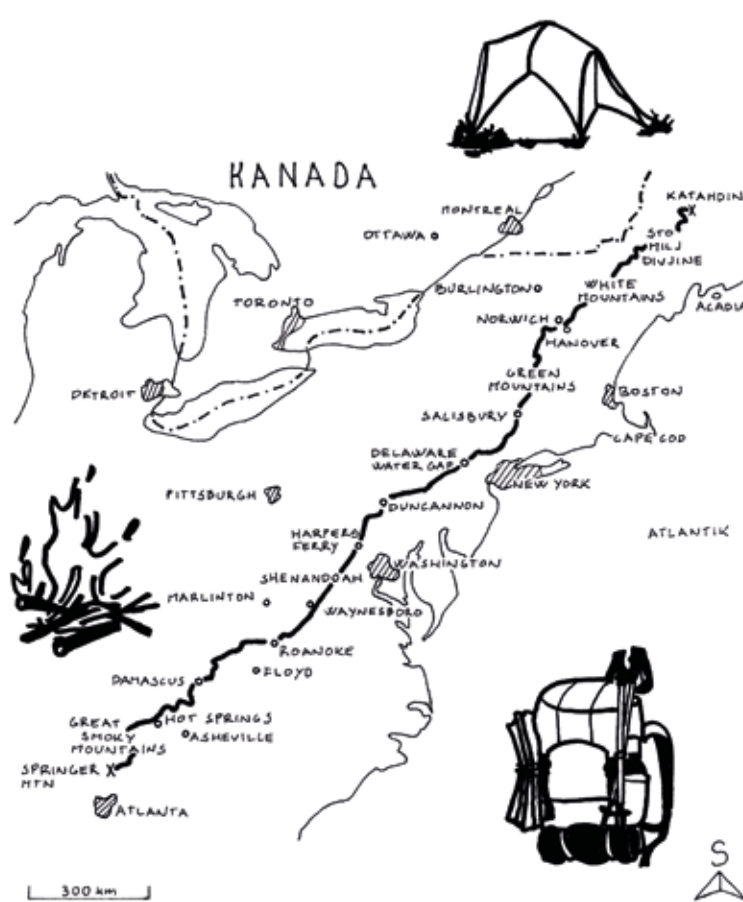
Tekst: **Jakob J. Kenda**

Apalaško pot imenujejo tudi mati vseh poti. Vsekakor zaradi njene častitljive starosti, saj je ena najstarejših transverzal; ravno lani je minilo že 80 let, odkar so jo odprli. A še bolj si je ta naslov prislužila s svojo zahtevnostjo. Ta steza je namreč res dolga: 3500 kilometrov daleč gre po Apalačih, pogorju na vzhodu ZDA, prek kar 14 ameriških zveznih držav, vse od globokega juga Georgie do skrajnega severa Maina. In še več: čeprav je kar nekaj dolgih poti daljših od Apalaške, se na slednji nabere več skupnega vzpona. Kar za 142 kilometrov ga je, toliko, kot bi se šestnajstkrat z nivoja morja vzpel na vrh Everesta. Zato je šele letos minilo 70 let, odkar jo je prvi pohodnik prehodil v eni pohodniški sezoni, od zgodnje pomladi do zgodnje jeseni. In še temu niso verjeli, da jo je: svoj dosežek je moral dokazovati na zaslišanju pred komisijo veljakov zveze društev, ki skrbijo za Apalaško pot.

Prehoditi 3500 kilometrov horizontale in 142 kilometrov vertikale terja nekaj časa, zato **PRVIČ**: za Apalaško pot potrebujemo štiri do sedem mesecev, večina jo bo prehodila v petih do šestih. Razen tistih, ki bodo želeli podreti hitrostni rekord, a tudi za to je potreben poldrugi mesec. Vendar, pozor, **DRUGIČ**: če niste celotne Apalaške poti že prehodili, je poskus, da bi postavili hitrostni rekord, velika neumnost. Vzemite si čas. Ne divjajte. Sicer boste zgrešili toliko dragocenega. **TRETIČ**: ni razlogov, da je ne bi prehodili, samo izgovori so. Prehoditi Apalaško pot za nikogar ni nekaj nedosegljivega, niti za večino invalidov; mnogi so jo prehodili. Na takšne dolge po-

hode smo se konec koncev prilagodili z evolucijo in zato niso samo nekaj povsem samoumevnega, temveč imajo celo vrsto pozitivnih učinkov; razni poljudni in strokovni pisci prav tekmujejo, kdo bo sestavil daljši seznam takšnih učinkov, in vse na teh seznamih je res. Po nekaj tednih hoda ne boste verjeli, da imate lahko tako urejeno prebavo. Tista razjeda na želodčni steni se bo kot po čudežu zarasla. Mučiti vas bodo nehale posledice kakšnih starih poškodb. Naenkrat boste mnogo lažje povezovali v smiselno celoto mnogo več stvari. In tako dalje, seznam je res dolg.

ČETRTIČ: za Apalaško pot boste bolj kot tisto malenkost časa potrebovali dvoje: nekaj odločnosti in, še veliko pomembneje, dobro pripravo. Številni pohodniki sicer pridejo na to pot povsem nepripravljeni in celo mislijo, da je hoja tole: eno nogo postaviš pred drugo, preneseš nanjo težo, nato to petmilijonkrat ponoviš, pa si prehodil Apalaško pot. Hoditi je seveda mnogo bolj zapleteno, zato večina teh pohodnikov odneha že po nekaj dneh. Zato **PETIČ**: naučite se hoditi. Preprosto začnite in ne odnehajte, za to ne potrebujete nobenega trenerja, nobenega guruja, tega se lahko naučite povsem sami in v tem je največji čar. Vsaj pol leta pred odhodom vsak teden prehodite: najmanj dvakrat tedensko se iz Ljubljane s kolesom odpeljite do Tomišlja, nato se peš odpravite na vrh Krime in nazaj ter se spet s kolesom vrnite v Ljubljano (ali ekvivalent: dvakrat tedensko 10 km kolesarskega ogrevanja in 10 km ohlajanja, vmes 800 metrov relativno strmega vzpona in spusta, skupaj 10 km). Poleg tega si najmanj enkrat na teden privoščite pohod iz Ljubljane vzdolž

3500 kilometrov, 14 ameriških zveznih držav – avtorica zemljevida je Nina Čelhar.

hrbtenice Golovca, prek Molnika in nato Pugleda do Lipoglava, nato se po južni strani Molnika in spet prek Golovca vrnite domov (ali ekvivalent: 1000 metrov skupnega vzpona na razdalji blizu 30 km). In najmanj enkrat na teden se s kolesom poženite do gradu Kamen nad Begunjami na Gorenjskem, od tam se peš vzpnite na kočo na Dobrči, od nje pojdite do Prevala pod Begunjščico, nato na vrh slednje, dol na Roblekov dom, zložno prek Rože nazaj na Preval, spustite se skozi Luknjo v Drago, na koncu katere stoji grad Kamen

(ali ekvivalent: v sendviču 2 x 55 km kolesarjenja opravite 1900 m vzpona in razdaljo 42+ kilometrov).

Ko se tako pripravljate, se vedno ženite. Samo z najnujnejšo opremo, a čim hitreje. Za to sta dva razloga. Prvi je ŠESTIČ: ko boste te ture opravili v tretjini časa, predvidenega zanje, boste nared. In migogrede: predlagane ture za trening so takšne, da najboljše simulirajo teren, kakršnega boste imeli na Apalaški poti. Večina južne polovice in druga tretjina severne polovice sta takšni kot prva tura; večina prve tretjine severne polovice Apalačev je kot druga trasa; večina tretje tretjine severne polovice Apalačev je kot tretja, najbolj naporna pot. Zato SEDMIČ: na Apalačih se boste torej počutili kot v domačem, predalpskem in visokogorskem svetu. A čudno domačno vam ne bo samo zaradi podobnega terena. Tudi ob apalaških rovtarjih se boste spomnili na živelj zaselkov in mestec sredi slovenskih grap, hribov in gozdov. Znana vam bo tudi flora – tudi tam so vendar hrasti pa smreke in jelke in topoli in tako dalje. Domače se boste počutili ob favni: ob medvedih, kačah, volkovih. Zasmejali se boste: »Čez pol sveta sem šel in prišel domov!«

A po drugi strani, OSMIČ, bo hkrati vse drugače. Teren vas bo tolikokrat presenetil. Na najbolj severnem vzponu na poti se boste zavedeli, da spominja na tistega na Storžič, tistega, ki gre skozi Žrelo. A na Apalačih bo kamnina granitna, plezali boste prek pobočja z naklonom šestdeset ali sedemdeset stopinj, sestavljenega iz balvanov. In tu tudi ne bo niti enega železnega pomagala, nobene ga klina, nobene jeklenice: to je divjinska pot. Ali pa boste morali zbrati vso svojo koncentracijo in pogum, ko boste prečili potok, ki se je spremenil v preteče deročo manjšo reko. Ali pa boste iskali poti skozi tisto neverjetno nasutje granitnih skladov, miljo bo dolgo, in vso to miljo bo pod vami mnogo globokega, odmevajočega niča, prepolnega ostrih robov.

Enak in drugačen bo tudi živelj ob poti. Ti rovtarji vendar učijo svojo mladež streljati s puškomitraljezi in lov na veliko divjad je zanje sentimentalna dejavnost. (»Ah, komaj enajst let sem imel, ko sem prav tule, pod Big Butt Mountainom, uplenil svojo prvo srno!«) V teh krajih boste tudi srečali koga, ki že za dobro jutro zvrne šilce ilegalno zvarjene žganice. Ali več šilc. Ali pa boste spoznali koga, ki ga niso naučili uporabljati zobne ščetke, zato pa nima več kaj dosti

Avtor prispevka, Jakob J. Kenda, na slavni razgledni ploščadi na McAfee Knobu v Virginiji.

Na to pot greste zato, da bi bili vsaj enkrat dlje časa v neprestanem stiku z naravo. A kmalu presenečeno ugotovite, da po nekaj kratkih mesecih niste samo vzpostavili stika, temveč sploh niste več ločeni, ste del teh gozdov, del teh hribov, sredi katerih vam je postalo tako domače.

zob. Izvedeli boste, da se še vedno najde kakšen, ki ima preveč rad svojo sestrično. Tudi danes boste torej opazili sledi tradicionalnih težav teh krajev, na katere namiguje znani film Odrešitev. Toda te stare težave so rovtarji v veliki večini pustili za sabo. In naučili so se, da so pohodniki prav krasni fantje in dekleta. Konec koncev zaradi njih kane v te odročne kraje kakšen dolar. Sploh pa so vsi ti potohodci sem prišli zaradi njihovih krasnih hribov. Ja, rovtarji imajo radi pohodnike predvsem zato, ker imajo tako kot oni sami tako zelo radi te gozdove, te njihove dvatisočake.

Drugačno bo v resnici tudi rastje in kako osupljiv bo marsikateri njegov primerek. Človek mora biti brez srca, da ne obstane, osuplo razprtih oči, ko pred sabo zagleda gigantski topol tulipovec z njegovimi hektari povoščenega listja, posutega s tisočeriimi, blago dišečimi lokvanjastimi cvetovi. In drugačna bo prav zares tudi favna. Mnogo bolj množična. V trikotniku, najbolj gosto poseljenem z medvedmi pri nas, Krim–Snežnik–Vinica, jih je med 400 in 500. Na isti površini enega od predelov, skozi katere gre Apalaška pot, jih je 2000. Medvede boste srečali, o ja, tudi na to bo treba biti pripravljen: kako shraniti svojo zalogo hrane na dovolj visoko vejo in dovolj stran od drevesa? Kako se odzvati ob srečanju z medvedom? Ali pa, kako se odzvati, ko boste splašili kačo, ki vam bo v paniki najprej šinila naravnost na pot, nato pa se vam bo v še večji paniki odločila postaviti po robu, dvignila se bo s tal, zasikala bo!

Toliko živali je ob tej poti, ker je divjinska. In ker je divjinska, na tej poti ni gorskih koč. S sabo je torej treba tvoriti tudi svojo spalnico, svojo kuhinjo in svojo shrambo. Tovor postane težak. In zato DEVETIČ: kupite si ustrezno opremo. Evropska temelji na povsem drugi filozofiji pohodništva, zato nam ni toliko mar za težo opreme. Na tej poti pa se prešteje vsak dekagram. Nekateri pohodniki gredo celo tako daleč, da z vseh oblačil in opreme porežejo prišitke z navodili za njihovo vzdrževanje. »S tem sem privarčeval več kot

štiri dekagrame teže!« se mi je pohvalil eden od njih. A kakor koli, statistično zabeleženo je, da je zlata sredina, ki se je gre držati, da celotni base-weight (teža opreme, ne všteti tisto, ki jo ima pohodnik na sebi + ne všteti zalogo hrane in vode) ne preseže desetih kilogramov. To pomeni kar skrbno izbiro vsega potrebnega od podloge in čelne luči do spalne vreče in šotora. Skrbno izbiro vsega, od raztežaja vrvi(ce) do pohodniških palic. In vsekakor tudi skrbno izbiro vseh tistih kosov oblačil za temperature od minus 34 Celzija do morilske poletne sopare srednjeatlantskih držav ZDA.

DESETIČ: ničemur, niti medvedom in kačam, niti svojim slabostim, ničemur ne pustite, da bi zmotilo vaš ritem. To je drugi razlog, da se je treba na pripravah z minimalno opremo gnati: tako se boste vsako jutro samodejno zagnali, opravili v prvi polovici dneva štiri sedmine dnevnega odmerka. To vas bo utrudilo in zaradi tega boste v drugi polovici prehodili le tri sedmine etape. Kar je pametno. Popoldne se je nujno že ohlajati, da se telo do večera umiri, da lahko nato zaspi in se s tem spočije, da gre lahko naslednji dan naprej. Da gre naprej v tem ritmu mnogo dni, tednov, mesecev. Zato ENAJSTIČ: pomagajte mu, skrbite zanj, imejte ga radi: zvečer mu berite, da ga še lažje zaziblje v sen, dajte mu poslušati glasbo. Potem ga pokrijte, lezite k njemu in ga objemite: bodite sam svoja ljuba. Bodite tudi sam svoja mama: pijte ga, navadite ga, da pije na zalogo, kajti tako bo breme v nahrbtniku lažje. In hranite ga z vsem, kar potrebuje, in to v trikratni meri, kajti takšne mere bo telo potrebno. In ko pridete na konec poti, bodite dva tedna sami sebi pisana mati: spred ust si potegnite vsak grizljaj, stradajte. Da se telo navadi spat na stare, majhne porcije. Sicer se boste v štirih mesecih, še preden boste dobro opazili, kaj se dogaja, zredili za petnajst ali celo dvajset kilogramov. Iz klenega pohodnika se boste spremenili v telebajska. DVANAJSTIČ: pripravite se na to, na kakšen način boste to pot prehodili. Če ste poznih najstniških ali študentskih let, se boste

morda najbolj domače počutili v bubbli, balonu. Slednji se na poti naredi, ker več kot polovica vseh pohodnikov – in večinoma so to mladi – marca krene z najjužnejše točke poti proti najbolj severni. Na dan se jih takrat na pot odpravi tudi več kot sto. Ti pohodniki so tudi najmanj uspešni, kajti izmed balonarjev jih odneha kar štiri petine. Toda pot jih vseeno konča okoli petsto, tako da boste vse do konca imeli obilo družbe vrstnikov. Zabavno bo. S precej mamil in alkohola, sploh na začetku poti. Zato boste morali imeti za dokončanje poti v sebi posebne vrste odločnost. A tudi nagrade so zato specifične in nikakor ne zanemarljive: marsikdo v balonu na primer najde svoj par in takšne pare pot tako silovito zlije.

Če niste eden od tipičnih mladih ali ste pripadnik generacij starejše izdelave, se boste morda raje odpravili na pot z juga proti severu kasneje: konec aprila ali celo v začetku maja. V tem primeru vam bodo družbo delali late starterji, krasni in zanimivi ljudje, ki imajo tudi vsi po vrsti namen predvsem hoditi, in to hitro. V tem času se namreč na jugu že končuje pomladna pohodniška sezona in v poletnem času si tu ne želite biti: Georgia je vendar tako južno kot obala severne Afrike in na ameriškem jugu ne postane le tako toplo kot v severni Afriki, temveč je tudi soparno. Pri 80 odstotkih vlage v zraku, ki se zlahka segreje prek 35 stopinj tudi v višjih legah, je

zmotiti omenjeni ritem pohoda. Bolečinam in dežju navkljub se namreč vztraja in se gre lepo naprej, saj, ŠTIRINAJSTIČ, vztrajne pot tako bogato nagradi.

Ne bo vas nagradila le z utemeljenim občutkom, da ste nekaj velikega dosegli. Ne bo vas nagradila le z vsem tistim s seznamov raznih znanstvenikov. Tudi zgolj z osupljivo telesno pripravljenostjo ne: ja, v enem dnevu boste sposobni s petnajstimi kilogrami na ramah prehoditi osemdeset kilometrov in naslednji dan boste vstali in se odpravili dalje. Ampak vse to in še kakšna takšna malenkost, se boste počasi zavedeli, je pravzaprav ničtrc v primerjavi s tisto največjo nagrado.

Seveda, PETNAJSTIČ, tudi za to boste šli na to pot: da bi bili vsaj enkrat dlje časa v neprestanem stiku z naravo. A potem boste presenečeno ugotovili, da po teh nekaj kratkih mesecih niste samo vzpostavili stika, temveč sploh niste več ločeni, ste del teh gozdov, del teh hribov, sredi katerih vam je postalo tako domače. Občutili boste tisto drobno spremembo v zračnem tlaku, preden se ulije, dovolj zgodaj, da boste lahko spravili elektroniko in si naredili dodatni, vodoodporni sloj oblačil. Enostavno vedeli boste, kje se bo zravalo strmo pobočje v idealen prostor za tabor, vedeli boste, na kateri strani ob njem se bo teren spustil v grapo, kjer bo vsaj sled

Prehoditi Apalaško pot ni za nikogar nedosegljivo, niti za večino invalidov; mnogi so jo prehodili. Na takšne dolge pohode smo se konec koncev prilagodili z evolucijo in zato niso samo nekaj povsem samoumevnega, temveč imajo celo vrsto pozitivnih učinkov.

naporno hoditi, sploh težko oprtan. Tudi na severnem koncu južne polovice Apalaške poti, v Virginiji, vam že konec junija ne bo prijetno; tam ste na isti geografski širini kot v Grčiji in tudi tam je soparno.

Pot boste lahko prehodili še na toliko drugih načinov: v smeri od juga proti severu jo lahko začnete bolj zgodaj, v času snežnih neviht ali srditega navala mraza pozne zime; v tem primeru boste vsekakor imeli svoj mir. Ali pa boste šli s severa proti jugu: v Mainu traja pohodniška sezona od začetka junija do konca septembra in prej ali kasneje je tam lahko zelo tvegano. Sneg se celo na nižinskih ravninah ne stopi pred aprilom, temu sledi deževje in obdobje črnih muh, ki v velikih rojih napadajo vse, kar leze in gre. In prvi sneg v septembru, celo v nižavju, ni nikakršna redkost. Zato boste morda iskali idealno ravnovesje med tveganjem in lagodjem, družbo in samoto, hojo in zabavo, med vsem skratka, v enem od petih ali šestih klasičnih flip-flopov: celotne poti sploh ne boste prehodili v isti smeri, temveč en kos v tej smeri, drugega v drugi.

TRINAJSTIČ: na kateri koli način že boste prehodili pot, bo za vas veljalo reklo, s katerim se bodrijo tisti, ki hodijo ves čas proti severu, proti državi Maine: No pain, no rain, no Maine. Brez bolečin, ne da vas namaka dež, torej te poti ne boste prehodili. Bodite zato nared tudi po tej plati: gotovo boste potrebovali kakšno opornico, pogosto boste med pohodom grizljali pohodniške bombončke ali vitamin I. Ja, tako z značilno samoironijo imenujejo pohodniki ibuprofen. Kajti razni zvini, grdi udarci, nategnjene kite in tako dalje niso prav nič posebnega in nikakor niso nekaj, kar bi smelo

vode, če ne izvir. Brez težav boste našli suho netivo, pa čeprav je že več dni lilo. Preprosto začutili boste, da je ob vas nekaj živega – žival bo povsem negibna, od sebe ne bo dala najmanjšega zvoka, a nekako jo boste zaznali, zasukali se boste v natanko pravo smer: zrla si bosta iz oči v oči. Veja starega drevesa, ki jo boste nežno potegnili k sebi, da bi si jo ogledali, vam bo povedala, kakšno vreme si lahko obetate v prihodnjih dneh in tednih. Jasno, si boste nazadnje rekli, če te pot ne zlije s kom drugim, te zlije sama s sabo, s temi hribi in temi gozdovi.

ŠESTNAJSTIČ: zčila vas bo tudi s samim sabo. Saj so vam pravili: na tej poti se boš videl natanko takšnega, kakršen si, in to s prav vseh vidikov. Morda tega ne boste potrebovali v dobesednem smislu, ker niste šli na pot, ker bi se iskali ali poskusili sestaviti po pretrpljenem. Morda se že tako ali tako poznate. A vseeno vam to ne bo odveč: prijetna potrditev, si boste rekli. In kakšna nora izkušnja, boste dodali, kakšna lepa izkušnja.

SEDEMNAJSTIČ: pot vas bo zčila z vsem, česar tako lep odsev je. S svojimi ljudmi, s svojo deželo. Ko se boste vrnili domov, boste napisali knjigo. Preden boste zavijali enega prvih naročenih izvodov v paket, bo minilo leto od konca pohoda. In takrat boste začutili, kako se vas je pri tem lahko dotaknila dlan enega vaših pohodniških tovarišev. Zavohali boste dim tabornega ognja. Za mizo pred vami bo rasel tisti veličastni tulipovec. In vedeli boste, da vam tiste dežele, ljudi in poti, ki je tako lep odsev tiste dežele in tistih ljudi, ni treba pogrešati. Tista dežela in tisti ljudje bodo še vedno okoli vas, pred vami bo tista gozdna steza. ■

Greben za Big Rocky Row

Značilno zavetišče Wise

Pot skozi državo Maine

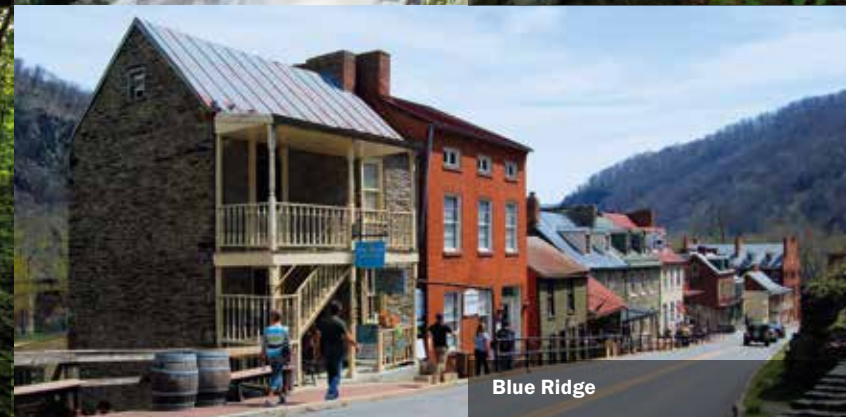
McAfee Knob

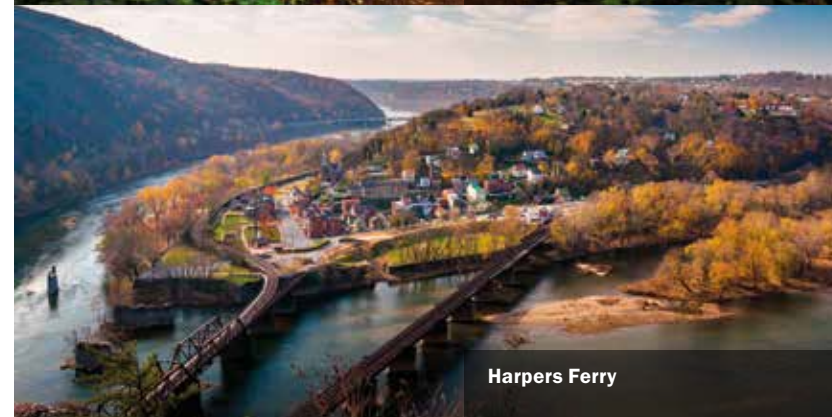
Blue Ridge Mountains

Roan Mountain, Severna Karolina

Blue Ridge

Harpers Ferry

Smoky Mountains